

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
A. Δημιουργική Γραφή: Μια άλλη προσέγγιση της διδασκαλίας της λογοτεχνίας ή η επιστροφή της Ρητορικής;	1
1. Δημιουργική Γραφή: Η περιπέτεια στη Δυτική Ευρώπη Αναζητώντας το/α πρόσωπο/α της Δημιουργικής Γραφής	1
2. Ιστορική ανίχνευση ή αναζήτηση σχέσεων Ρητορικής, Εκπαίδευσης και Δημιουργικής Γραφής	5
3. Η εμφάνιση της Δημιουργικής γραφής ή η επιστροφή της Ρητορικής;	12
4. Αξιολογώντας τη Δημιουργική Γραφή	14
B. Η περιπέτεια της διδασκαλίας του μαθήματος της Λογοτεχνίας στην Ελλάδα	15
1. Μετρώντας μεταρρυθμίσεις και αλλαγές	15
2. Σχολιάζοντας	29
3. Γενικεύοντας	33
4. Προτείνοντας	37
Γ. Από την ανάγνωση λογοτεχνίας στη γραφή λογοτεχνίας: μια δύσκολη και καθόλου αυτονόητη μετάβαση	39
1. Ο Wolfgang Iser, η δημιουργία του αναγνώστη και ο Umberto Eco ..	39
2. Ανάγνωση προς συγγραφή	41
3. Εκπαιδευτικές έρευνες και εμπειρίες	46
4. Ένα εργαστήριο δημιουργικής γραφής (αρχές, κανόνες, Τυπολογία), (Megrier, 2009)	51
5. ΟΥΛΙΠΟ, η ομάδα πειραματικής λογοτεχνίας	52
6. Κρεμασμένα πτώματα	54
Βιβλιογραφία	62
ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ	67
I. ΤΟ ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΓΕΝΟΣ	67
A. Περί του ποιητικού φαινομένου	67
1. Ιστορικές Διαδρομές: από την Ποίηση στη Λογοτεχνία	67
2. Αντί ορισμών της Ποίησης, μεταφορές	73
3. Έμπνευση (δημιουργική διαδικασία)	76
B. Η μεγάλη τομή: Παραδοσιακή και Νεωτερική Ποίηση (Παραδοσιακός, ελευθερωμένος και ελεύθερος στίχος)	89

1. Παραδοσιακός (Έμμετρος) στίχος	89
2. Ελευθερωμένος στίχος	91
3. Ελεύθερος/μοντέρνος/ νεωτερικός στίχος	97
Βιβλιογραφία	102
Γ. Στιχουργική (Τεχνικές και κανόνες μορφής)	105
1. Περί στίχου και στροφής	105
2. Ρυθμός	108
3. Μέτρο (η βασική πραγμάτωση του ρυθμού και η ισοσυλλαβία) ..	108
4. Συνίζηση και χασμωδία	113
5. Τομή	114
6. Μορφές ομοιοκαταληξίας	115
Δ. Σχήματα λόγου (ύφους και σημασίας)	119
1. Παρήχηση και συνήχηση, παρήχηση συμφώνων / συμφωνικών ήχων (alliteration) και παρήχηση φωνηέντων / φωνηεντικών ήχων (assonance)	122
2. Επανάληψη	124
3. Σχήματα σημασίας: μεταφορά, μετωνυμία προσωποποίηση παρομοίωση	124
Βιβλιογραφία	130
II. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ στην Προσχολική Εκπαίδευση	133
A. Παιδί και ποίηση (μια σχέση προνομιακή)	133
1. Για τη σύγχρονη παιδική ποίηση	137
2. Το ποίημα με εικόνες	143
B. «Εκπαιδευέσθαι» εν τω πεδίω της ποίησης	145
Γ. Προσχολική Εκπαίδευση	146
1. Προτάσεις για ποιητικές εμπειρίες και ποιητικές δημιουργίες στο Νηπιαγωγείο	146
Διαδρομή 1 ^η : Χρώματα και σύννεφα, <i>Le surrealisme pour les enfants</i> , 2012	147
Διαδρομή 2 ^η : Το παιχνίδι με τις εικόνες	149
Διαδρομή 3 ^η : Το παιχνίδι με τους ήχους	150
Διαδρομή 4 ^η	151
Διαδρομή 5 ^η : Πολυδραστηριότητες	152
Διαδρομή 6 ^η : Αλλαγές πάνω σε ένα ποίημα	154
Διαδρομή 7 ^η	156
2. Κατασκευή ποιημάτων	157
Διαδρομή 1 ^η : Δημιουργία ποιήματος με τη βοήθεια του ρυθμού ..	157
Διαδρομή 2 ^η : Ο συγγραφέας	161

Διαδρομή 3 ^η : Αναζήτηση χιούμορ και κωμικού στοιχείου	162
Βιβλιογραφία	164
III . ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ	
ΓΡΑΦΗΣ στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	167
A. Με ένα ποίημα πετώ (οι στίχοι μου μικρές πυγολαμπίδες)	167
1. Ποιητικά Παιχνίδια	167
2. Κρεμασμένα πτώματα (παιχνίδια των μικρών χαρτιών)	169
Διαδρομή 1 ^η	170
Διαδρομή 2 ^η : Το παιχνίδι των ερωτήσεων και απαντήσεων	171
Διαδρομή 3 ^η : Παιχνίδια ορισμών (Ερώτηση και απάντηση)	173
Διαδρομή 4 ^η : Παιχνίδια κατασκευής εικόνας με τη βοήθεια της	
τεχνικής των παρομοιώσεων	174
Διαδρομή 5 ^η : Παιχνίδια δυνητικών εγκλίσεων	175
Διαδρομή 6 ^η : Παιχνίδια με «Τι πρέπει να κάνω με αυτό;»,	
«Πρέπει να...»	175
Διαδρομή 7 ^η	176
Διαδρομή 8 ^η	178
B. Περιπατώντας με βήματα απαλά πάνω στο σώμα της ποίησης	180
Διαδρομή 1 ^η	180
Διαδρομή 2 ^η	183
Διαδρομή 3 ^η	183
Διαδρομή 4 ^η	186
Διαδρομή 5 ^η	188
Διαδρομή 6 ^η (μια παραλλαγή της προηγούμενης)	189
Διαδρομή 7 ^η : Μικρά βήματα μικρών ποιητών	192
Διαδρομή 8 ^η	194
Γ. Οι δρόμοι της μίμησης	
«Les bons artistes copient, les grands artistes volent. P. Picasso» ...	196
1. Μεταποιήματα	197
Διαδρομή 1 ^η	198
Διαδρομή 2 ^η	198
Διαδρομή 3 ^η	200
Διαδρομή 4 ^η	201
Διαδρομή 5 ^η : A la manière de, (με τον τρόπο του) ή ξεκινώντας	
από ένα ποίημα	205
Διαδρομή 6 ^η	207
Διαδρομή 7 ^η	208
Διαδρομή 8 ^η	208
Διαδρομή 9 ^η Carol Ann Duffy(Spiro J.,2014)	209
Διαδρομή 10 ^η	210

Διαδρομή 11 ^η	211
2. Επανάληψη	211
Διαδρομή 1 ^η	212
Διαδρομή 2 ^η	212
Διαδρομή 3 ^η	215
Δ. Οπτική Ποίηση	216
1. Τυπογραφικά ποιήματα	216
2. Ποιήματα παρτιτούρες	219
Διαδρομή 1 ^η	219
Παραλλαγή	220
3. Ακροστιχίδες	222
Διαδρομή 1 ^η : Αναγραμματισμός	222
Διαδρομή 2 ^η	223
Διαδρομή 3 ^η	224
Διαδρομή 4 ^η : Επαναδίπλωση	224
4. Τα καλλιγράμματα (Les caligrammes)	225
Διαδρομή 1 ^η	232
Διαδρομή 2 ^η	235
Παραλλαγή	235
Διαδρομή 3 ^η	236
Ε. Ξενότροπες μορφές ποιημάτων	237
1. Χάι – Κου	237
Διαδρομή 1 ^η	239
Διαδρομή 2 ^η	241
Διαδρομή 3 ^η : Χαϊκού: Ουτοπία και Δυστοπία	242
2. Limericks (Ληρολογήματα)	242
Διαδρομή 1 ^η	244
Διαδρομή 2 ^η	245
ΣΤ. Προσεγγίσεις ποιημάτων με ασκήσεις δημιουργικής γραφής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση	245
1. Δράσεις, Διδασκαλία Λογοτεχνίας και δημιουργική γραφή	245
Διαδρομή 1 ^η	246
Διαδρομή 2 ^η	250
Διαδρομή 3 ^η	253
Διαδρομή 4 ^η (Lamplin C., 2002)	256
2. Ξεχωριστές δράσεις	259
Διαδρομή 1 ^η : Από τον ήχο στον στίχο (Η μέθοδος του χαρτιού) ...	259
Διαδρομή 2 ^η (βασισμένη σε μια ιδέα του Αμερικανού ποιητή Μπράιαν)	262

Διαδρομή 3 ^η : Βασισμένη σε μια ιδέα του Αμερικανού ποιητή Μπράιαν, (Carter J, 2001)	263
Διαδρομή 4 ^η	266
Βιβλιογραφία	271

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ 275

IV. Η ποιητική του Κ. Καβάφη και Γ. Σεφέρη: κρυφές ματιές στο εργαστήριο συγγραφής	275
A. Κ.Π.Καβάφης, Η πορεία της γραφής του	275
1. Πρώτη φάση, η εκκίνηση (1882-1891, το ρεύμα του ρομαντισμού) ..	279
2. Ενδιάμεση φάση(1891-94), παρνασσισμός, συμβολισμός και αποδέσμευση από το ρομαντισμό	280
3. Αναζήτηση νέων εκφραστικών τρόπων (1895-1903) Η διασταύρωση με τον παρνασσισμό και τον συμβολισμό	281
4. Φάση ρεαλισμού 1903-1911	281
5. Ώριμη φάση ρεαλισμού 1911-1933	282
B. Ανάδυση μιας μεθόδου (ιστορική)	284
1. Η ιδιοτυπία στη χρήση της ιστορίας	284
2. Η σκηνοθετική δεινότητα	287
3. Η τεχνική του μοντάζ	287
4. Επιλογή συγκεκριμένων προσώπων, γνωστών αλλά και άγνωστων προσώπων, ιστορικών και μη, ανασυγκρότηση των συναισθημάτων	288
5. Δραματοποίηση	290
6. Η γοητευτική νοθεία της γλώσσας και η καβαφική ειρωνεία	291
7. Ο Καβάφης ως πεζογράφος ή η αφηγηματική του δεινότητα	292
8. Διακειμενικότητα	293
Γ. Μικρά βήματα πάνω σε στίχους και σχεδιάσματα του Κ. Καβάφη ...	295
Ατελή ποιήματα	297
1. Σχεδιάσμα 1ο – ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	297
α. Το ιστορικό γεγονός και η προσέγγισή του	297
β. Διορθώσεις και επεξεργασία	299
γ. Συμπεράσματα /Παρατηρήσεις	308
γ1. Χρήση της ιστορίας και η τεχνική της αποστασιοποίησης ..	308
γ2. Αναζήτηση αναλογικότητας	309
γ3. Μοντάζ	310
γ4. Συνεχής επεξεργασία στίχων και στροφών	311
2. Σχεδιάσμα 2ο - Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΠΗΓΑΣΙΟΣ	311
α. Το ιστορικό γεγονός και η προσέγγισή του	311

β. Διορθώσεις και Επεξεργασία	315
γ. Συμπεράσματα/Παρατηρήσεις	319
γ1. Χρήση της ιστορίας και η τεχνική της αποστασιοποίησης και η επιλογή του Ιουλιανού	319
γ2. Αναζήτηση αναλογικότητας	320
γ3. Μοντάζ	321
γ4. Συνεχής επεξεργασία στίχων και στροφών	321
3. Σχεδιάγραμμα 3ο - Η ΔΙΑΣΩΣΙΣ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ	322
α. Το ιστορικό γεγονός και η προσέγγισή του	322
β. Διορθώσεις και μορφολογική επεξεργασία	324
4. Σχεδιάγραμμα 4ο - Hunc deorum templis (Μάρτιος 1926)	331
α. Το ιστορικό γεγονός και η προσέγγισή του	331
β. Διορθώσεις και μορφολογική επεξεργασία	333
γ. Συμπεράσματα/Παρατηρήσεις	334
γ1. Χρήση της ιστορίας και η τεχνική της αποστασιοποίησης και η επιλογή του Ιουλιανού	335
γ2. Αναζήτηση αναλογικότητας	337
γ3. Μοντάζ	337
γ4. Στοιχεία νεωτερικού διηγήματος	338
Δ. Γιώργος Σεφέρης - Η Μυθική Μέθοδος	338
α. Όρια και ορισμοί	338
β. Η μυθική μέθοδος του Γιώργου Σεφέρη	342
V. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ - ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	355
A. Προκαταρκτικές ασκήσεις	
Δράσεις εξελκτικές	355
Διαδρομή 1 ^η	355
Διαδρομή 2 ^η	359
1. Ιεροτελεστία Ι	359
2. Γύμνια	360
3. Ελένη	361
4. Η οικογένειά μου	362
5. Ορκίστηκα	364
6. Ορκίστηκα	364
7. Σε περιμένω	365
8. Σε περιμένω	365
9. Ρίμα	366
10. Θα συννεφιάζει πιο συχνά όταν θα λείπεις	366
11. Ουρανός	367

Διαδρομή 3 ^η : αντικαθιστούμε με δικά μας πράγματα εκείνα του Χόρχε Λουίς Μπόρχες	371
Διαδρομή 4 ^η : Αλλάζοντας ονόματα και τοπωνύμια δημιουργούμε το δικό μας παραμύθι/αφηγηματικό ποίημα.	372
Διαδρομή 5 ^η : Ακροστιχίδες	373
Διαδρομή 6 ^η : Να γράψουμε μια ολόκληρη στροφή κατ' αντιστοιχία με κάποια δοθείσα	374
B. ΚΑΒΑΦΗΣ – ΣΕΦΕΡΗΣ: Συγκλίσεις και αποκλίσεις	374
Γ. Δράσεις δημιουργικής γραφής – Παρωδίες	378
Διαδρομή 1 ^η	378
Διαδρομή 2 ^η	381
Διαδρομή 3 ^η	382
Διαδρομή 4 ^η	386
Δ. Παρωδία	387
Διαδρομή 1 ^η	390
Διαδρομή 2 ^η	391
Διαδρομή 3 ^η	391
Διαδρομή 4 ^η	394
Διαδρομή 5 ^η	395
Ε. Μυθική μέθοδος Σεφέρης	396
Διαδρομή 1 ^η	396
Διαδρομή 2 ^η	396
Διαδρομή 3 ^η	398
Διαδρομή 4 ^η	399
Διαδρομή 5 ^η	400
Διαδρομή 6 ^η	402
Βιβλιογραφία	404
ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ	409
A. Τα τοιχία της Αφήγησης	409
1. Αφήγηση	409
2. Αφηγηματικές Κατηγορίες	416
2.1. Χρόνος (Le temps)	417
2.1 α. Τάξη	418
2.1 β. Διάρκεια	419
2.1 γ. Αφηγηματική Συχνότητα (Frequence)	420
2.2. Έγκλιση ή τρόπος ή τροπικότητα (modes du recit)	422
2.2α. Απόσταση	422
2.2β. Προοπτική ή Εστίαση (Foocalisation, Perspective)	424

2.3 Φωνή (Voix)	426
B. Αφηγηματική ακολουθία	427
1. Δομή της αφηγηματικής ακολουθίας	428
2. Μορφές της αφήγησης	429
3. Πλοκή: η περίπτωση του Freytag Gustav (Freytag G., (1992))	434
Ασκήσεις εφαρμογών	439
1. Δραστηριότητες αφηγηματικής ακολουθίας	439
Διαδρομή 1 ^η	439
Διαδρομή 2 ^η	440
Διαδρομή 3 ^η	440
Διαδρομή 4 ^η : À la manière de Roland Barthes (Barthes R., 1995)	441
Παραλλαγές	441
1. Δραστηριότητες πλοκής	442
Διαδρομή 1 ^η	442
Διαδρομή 2 ^η	442
Διαδρομή 3 ^η	443
Διαδρομή 4 ^η	443
Διαδρομή 5 ^η : Γράφοντας με υποθέσεις	444
Διαδρομή 6 ^η : αξιοποιώντας τα όνειρά μας	444
Διαδρομή 7 ^η : Αγωνία και σασπένς	445
Διαδρομή 8 ^η	445
Διαδρομή 9 ^η	446
Διαδρομή 10 ^η	447
Διαδρομή 11 ^η	448
Διαδρομή 12 ^η	448
Διαδρομή 13 ^η	449
Γ. Η Περιγραφή	450
1. Μορφές	450
2. Οργάνωση Περιγραφής	453
3. Λειτουργίες και τύποι Περιγραφής	457
α. Διακοσμητική περιγραφή	457
β. Αναπαραστατική περιγραφή	458
γ. Παραγωγική περιγραφή	459
δ. Επιλογικά	461
Ασκήσεις Εφαρμογών	464
Διαδρομή 1 ^η	464
Διαδρομή 2 ^η	464
Διαδρομή 3 ^η	465
Διαδρομή 4 ^η	466

Διαδρομή 5 ^η	467
Διαδρομή 6 ^η	467
Διαδρομή 7 ^η : Ατενίζοντας φωτογραφίες	467
Διαδρομή 8 ^η : Διαβάζοντας ένα απόσπασμα	468
Διαδρομή 9 ^η	469
Διαδρομή 10 ^η	469
Διαδρομή 11 ^η : δραστηριότητες ΟΥΛΙΠΟ	470
Δ. Διάλογος	470
1. Διάλογος, πλάγιος και ελεύθερος πλάγιος λόγος	470
2. Λειτουργίες του διαλόγου	478
Ασκήσεις εφαρμογών	483
Διαδρομή 1 ^η	483
Διαδρομή 2 ^η	483
Διαδρομή 3 ^η	484
Διαδρομή 4 ^η	484
Διαδρομή 5 ^η	485
Διαδρομή 6 ^η	487
Ε. Διακειμενικότητα	487
1. Ορισμός	489
Ασκήσεις εφαρμογών	492
Διαδρομή 1 ^η	492
Διαδρομή 2 ^η : Διαβάζοντας ένα λογοτεχνικό έργο με διάχυτη διακειμενικότητα	492
Διαδρομή 3 ^η	493
Διαδρομή 4 ^η	493
Διαδρομή 5 ^η	494
ΣΤ. Χαρακτήρες	494
1. Περιεχόμενο	494
2. Χαρακτήρες και θεωρίες λογοτεχνίας	498
3. Η θέση του χαρακτήρα στην αφηγηματική δομή	502
4. Ορισμοί του χαρακτήρα	506
5. Οι χαρακτήρες κατά την πρόσληψη του αναγνώστη	508
6. Τρόποι παρουσίασης	510
7. Τύποι και είδη Χαρακτήρα	512
Ασκήσεις εφαρμογών	515
1. Δράσεις για παιδιά προσχολικής ηλικίας	515
Διαδρομή 1 ^η	515
Διαδρομή 2 ^η : Δημιουργική γραφή	523
2. Παιδαγωγικές εφαρμογές (για παιδιά Δημοτικού)	539
Διαδρομή 1 ^η : Φτιάχνουμε χαρακτήρες	539

Διαδρομή 2 ^η	540
Διαδρομή 3 ^η	541
Διαδρομή 4 ^η	542
Διαδρομή 5 ^η	543
Διαδρομή 6 ^η (Carter, J. (2001)).	544
Z. Άλλες παιδαγωγικές εφαρμογές	547
Διαδρομή 1 ^η : Τυχαία ζευγάρια	548
Διαδρομή 2 ^η : Περίεργες συμπτώσεις	549
Διαδρομή 3 ^η : Από το τυχαίο στο οργανωμένο	550
Διαδρομή 4 ^η : Φανταστική κατασκευή σύνθετων λέξεων	550
Διαδρομή 5 ^η : Λογικό και παράλογο (γιατί... επειδή)	551
Διαδρομή 6 ^η : Απίθανοι ορισμοί	552
Διαδρομή 7 ^η : Η κατασκευή εικόνων	552
Διαδρομή 8 ^η : Ανατροπές	553
Διαδρομή 9 ^η : Οι δρόμοι της ιστορίας	554
Διαδρομή 10 ^η	554
Διαδρομή 11 ^η	555
Διαδρομή 12 ^η : Ξεκινώντας από εικόνες	556
Διαδρομή 13 ^η :	557
Βιβλιογραφία	559
ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ: Τα είδη της παιδικής μικροαφήγησης ..	565
A. Αυτοβιογραφική αφήγηση	565
Ασκήσεις Εφαρμογών	573
Διαδρομή 1 ^η : Τα σύνορα της αυτοβιογραφικής γραφής	573
Διαδρομή 2 ^η (Tsimpíδου Μ., 2008)	574
Διαδρομή 3 ^η	574
Διαδρομή 4 ^η : Γράφοντας ένα αυτοπορτραίτο (Friot B., & Leroy V., 2011)	575
Διαδρομή 5 ^η	577
Διαδρομή 6 ^η	578
Διαδρομή 7 ^η (με τον τρόπο του Georges Perec, (Perec G., 1978) ...	579
Διαδρομή 8 ^η : Το ερωτηματολόγιο του Μαρσέλ Προυστ (Stachak F., 2004)	580
Διαδρομή 9 ^η	581
B. Λαϊκότροπη ή παραμυθητική αφήγηση ή έντεχνο παραμύθι	582
Ασκήσεις Εφαρμογών	587
Διαδρομή 1 ^η (Friot B., & Leroy V., 2011)	587
Διαδρομή 2 ^η (Bara St., & Bonvallet A. M., & Rodier Ch., 2011) ...	587

Διαδρομή 3 ^η : «Το δένδρο που χόρευε με τον άνεμο» του Αργύρη Χιόνη από τη Συλλογή Τρία μαγικά παραμύθια (Πατάκης, 1998) ..	588
Διαδρομή 4 ^η	590
Διαδρομή 5 ^η	591
Διαδρομή 6 ^η	591
Γράφοντας παραμύθια	
Παιδαγωγικές Εφαρμογές σε παιδιά Δημοτικού (σε συνεργασία με τη Δρ Πατσιοδήμου Αντωνία)	592
Διαδρομή 1 ^η : Η γραμματική του παραμυθιού	592
Διαδρομή 2 ^η : Ανάποδο παραμύθι	595
Διαδρομή 3 ^η : Εισβολή λέξης σε παραμύθι... ..	596
Διαδρομή 4 ^η : Παραμυθοσαλάτα	597
Διαδρομή 5 ^η : Ο χάρτης μιας φανταστικής χώρας	598
Διαδρομή 6 ^η : Φανταστικά ζευγάρια... ..	599
Διαδρομή 7 ^η : Τα προβλήματα που λύνουν προβλήματα	600
Διαδρομή 8 ^η : Συμβουλές στη λοταρία	601
Διαδρομή 9 ^η : Τι πραγματικά έγινε	602
Γ. Παιδικό νεωτερικό αφήγημα	603
α. Το πολυσημικό τοπίο της νεωτερικότητας	603
β. Η Γραμματική του νεωτερικού λόγου	604
γ. Το σύγχρονο παιδικό νεωτερικό αφήγημα	605
γ1. Μεταμυθοπλασία- αυτοαναφορικότητα	606
γ2. Να παρέχεται στον αναγνώστη η δυνατότητα να επιλέγει και να προτείνει πολλαπλές εκδοχές τέλους και κλεισίματος της ιστορίας	607
γ3. Γλωσσικά παιχνίδια	611
γ4. Περιγραφή πραγμάτων που δεν είναι δυνατόν να συμβούν ..	612
γ5. Μια σχετική εκκρεμότητα ως προς την ολοκλήρωση της αφήγησης ή μια ατελής αφήγηση	612
γ6. Διακειμενικότητα	613
γ7. Μείξη ειδών και κωδίκων	616
Ασκήσεις Εφαρμογών	620
Διαδρομή 1 ^η	620
Διαδρομή 2 ^η	623
Διαδρομή 3 ^η	624
Διαδρομή 4 ^η	625
Διαδρομή 5 ^η : Το πολλαπλό τέλος ή με τον τρόπο του Ευγένιου Τριβιζά	629
Διαδρομή 6 ^η : Δημιουργώντας ιστορίες.... ..	631
Διαδρομή 7 ^η	632
Διαδρομή 8 ^η	632

Διαδρομή 9 ^η	633
Βιβλιογραφία	634
ΔΙΗΓΗΜΑ	637
Α. Σημειώσεις για το διήγημα	637
Β. Περίπατοι στα μονοπάτια της μινιμαλιστικής αφήγησης – Σημειώσεις	644
Γ. Παιδαγωγικές εφαρμογές	650
1. Ασκήσεις	653
Διαδρομή 1 ^η	653
Διαδρομή 2 ^η	653
Διαδρομή 3 ^η	654
2. Διαδρομές	654
Διαδρομή 1 ^η	654
Διαδρομή 2 ^η	655
Διαδρομή 3 ^η	656
Διαδρομή 4 ^η	657
Διαδρομή 5 ^η : Αναγνώριση αφηγηματικής βραχύτητας, επεισοδίων και εικόνας	660
Διαδρομή 6 ^η	661
Διαδρομή 7 ^η	661
Διαδρομή 8 ^η	661
Διαδρομή 9 ^η	662
Διαδρομή 10 ^η	662
Διαδρομή 11 ^η	663
Βιβλιογραφία	665